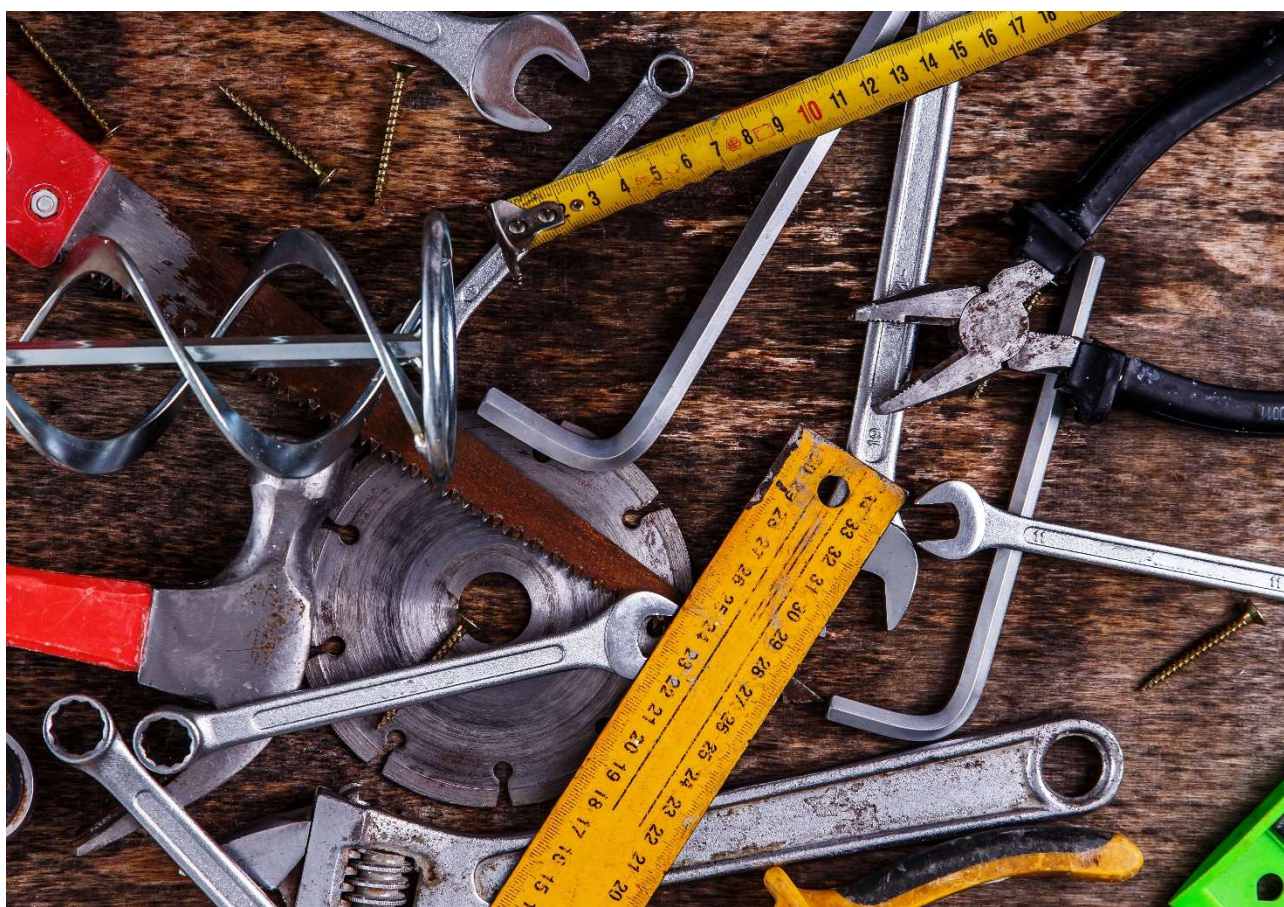


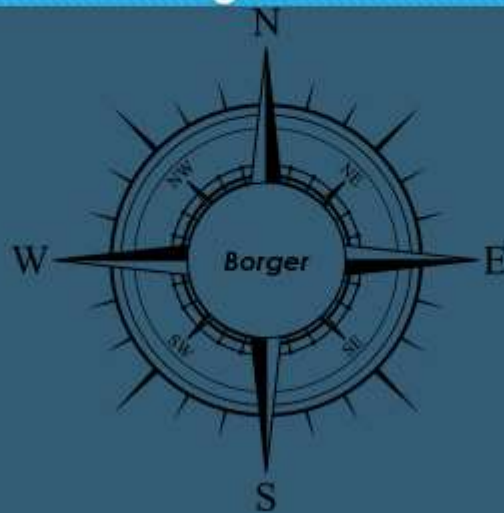
Metodekatalog

”Pilebakkens værktøjskasse”



Kerneopgave

Som pædagogisk kompas er vi med til at sikre borgerens rettigheder. Med afsæt i borgerens behov og værdier støtter vi borgeren til at mestre eget liv



Indhold

Kerneopgave.....	2
Forord	4
Faglig tilgang.....	5
Anerkendende tilgang	6
Faglige metoder.....	9
KRAP metoden	10
Jeg-støttende samtale	12
Trafiklysmetoden - Risikovurdering	14
NADA	16
Trindvold - Demensudredning	18
Almen Daglig Levevis – ADL (Træning af praktiske færdigheder)	20
Spejling	22
Blinde-pædagogik	23
Guide til at arbejde i Pilebakkens blindeafsnit	25
Struktur i hverdagen	26
Tegn til tale	27
Vækstmodel – pædagogisk redskab	28
Dokumentationsmetode	29
SMART-mål	30
Faglige begreber	31
Motivation	32
Perifer legitim deltagelse	32
Livshistorie	32
Mestringsevne	33
Totalkommunikation	33
Abstrakt tænkning	34
Det tværprofessionelle samarbejde	35
Vejlederens roller	36
Hvad hedder paragrafferne?	36
Borgerens bane	37
Videnskabsteori - Hvad er det og hvad bruger vi den viden til?	38
Hvis du vil læse mere	39

Forord

Socialpædagogens unikke kompetence er, at møde det enkelte menneske, der hvor det er, og opbygge en relation. Den gode relation betyder, at socialpædagogen har helt særlige muligheder for at støtte den enkelte og samfundet med at inkludere og udvikle det enkelte menneskes potentiale og leve liv med muligheder. Den socialpædagogiske kerneydelse er baseret på teoretisk viden, erfaringer og værdier (SL "Den socialpædagogiske kernefaglighed")

Metodekataloget er udarbejdet ud fra et ønske om større tydelighed i vores faglige arbejde. Det faglige arbejde tager udgangspunkt i borgeren, og første step er at forholde sig til kerneopgaven;

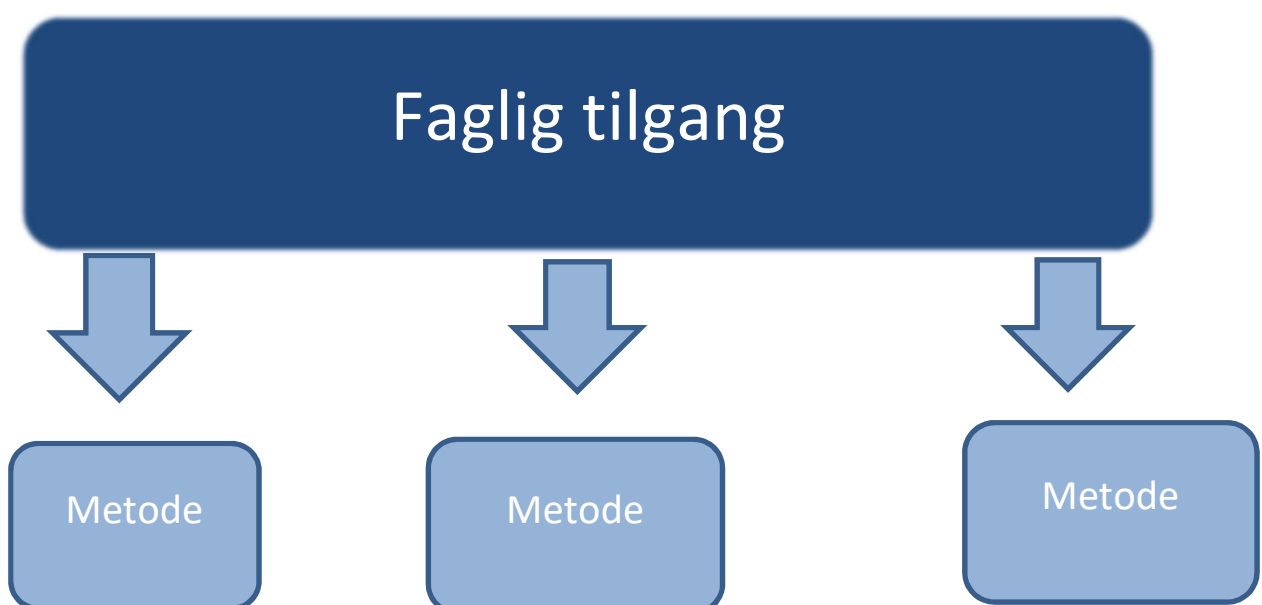
Som pædagogisk kompas er vi med til at sikre borgerens rettigheder. Med afsæt i borgerens behov og værdier støtter vi borgeren til at mestre eget liv.

Metoder er ikke statiske og eviggyldige - målgruppen kan ændre sig over tid. Vi ønsker et dynamisk katalog, hvor indhold tilpasses når vi løbende tilegner os nye metoder til at løse nye opgaver.

Vi arbejder med **faglige tilgange** og **faglige metoder**, der bedst kan beskrives som værktøjskassen og værktøjet.

Den faglige tilgang er det overordnede: værktøjskassen.

Metoder er det konkrete værktøj, der bruges i situationen: hammer, sav, lineal.



Faglig tilgang

Anerkendende tilgang



Anerkendelse handler om, at borgeren bliver set – mødt - hørt og forstået som en væsentlig anden

Anerkendende pædagogik handler ikke om at rose i flæng, men om at skærpe opmærksomheden på, at vise anerkendelse og give udtryk for sin værdsættelse af det andet menneske.

Den anerkendende tilgang tager udgangspunkt i, at enhver handling er udtryk for logik. Når man arbejder anerkendende vil man 'knytte an' og gøre en indsats for at forstå den andens virkelighed.

Hvorfor arbejde anerkendende?

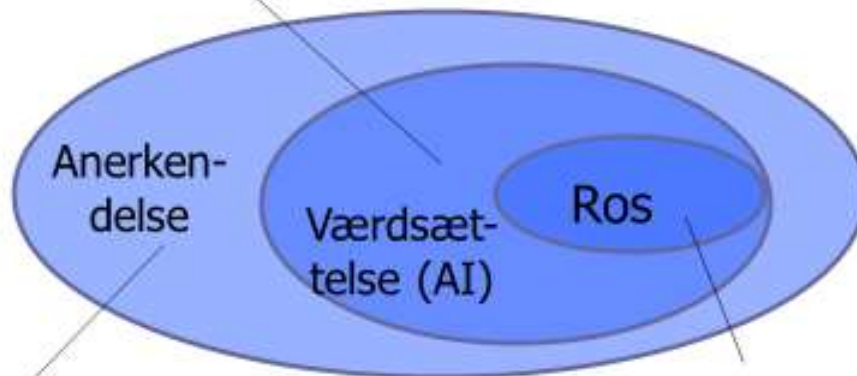
Vi bliver mere *begavede og kreative*, når vi møder omsorg og anerkendelse.

Anerkendelse giver *selvværd og identitet*.

At blive set, hørt og forstået giver mulighed for, at spejle sig i en anden og dermed lære sig selv bedre at kende.

At arbejde anerkendende understøtter vores kerneopgave – ved at forstå borgerens behov og værdier kan vi støtte borgeren til at mestre eget liv.

At der lægges mærke til dét,
der virker frem for dét, der
ikke virker



At blive set, hørt og forstået
på ens egne præmisser og
som værende et helt unikt og
væsentlig andet menneske

"Godt gået!"

Hvordan arbejder vi anerkendende?

Det er en grundlæggende værdi, at tænke anerkendende. At møde andre med et menneskesyn, der *ikke dømmer*.

Konkret arbejdes der med **dobbelt lytning**/at lytte bagom (søge forståelsen).

Med anerkendelse kigges der på intentionen, ikke den enkeltstående handling. Vi forudsætter:

intet menneske ønsker at handle ondt.

Der er fokus på sprogbrug – forskel på ros og anerkendelse (se foto).

Videnskabsteori:

Social konstruktivisme: Der findes ikke én objektiv sandhed. Samfundet er en social konstruktion skabt af mennesker.

Faglige metoder

KRAP metoden

KRAP står for: Kognitiv, Ressourcefokuseret, Anerkendende praksis.

Metoden er overordnet en søjlemodel, der med skemaer afdækker og udvikler ud fra den enkelte borgers ressourcer og mestring.

Søjle 1 skemaer: Indhente data, registrere (Viden)

Søjle 2 skemaer: Sammenhæng i data og analyse (Refleksion)

Søjle 3: Igangsætte og fastholde systematik i den konkrete indsats, ændring og udvikling. (Indsats)

Med KRAP forstår vi, at borgeren gør det bedste borgeren er i stand til - og at faglig personalets opgaver er, at forstå (viden) borgeren, reflektere over denne viden og systematisk igangsætte udviklingsarbejdet. Inddrag borgeren så meget som muligt, da borgeren ofte kender svaret, på det vi leder efter

Med **Kognitiv** forstås tankekonstruktioner, grundtanker og automatiske tanker.

"Du skal ikke tro på alt det du tænker"

Rækkefølge forud en aktiv handling, er altid en **situation**. Denne giver en **tanke** ("Dette er farligt" eller "Ej, hvor dejligt") hvilket efterlader os med en **følelse** (angst, glæde, vrede, usikkerhed). Alt efter hvilken følelse vi rammes af, så **handler** vi (græder, slår ud, søger kram).

Situation- tanke – følelse – handling

Primære skemaer: 7 kolonne skema og Kognitiv sagsformulering

Med **Ressourcefokus** tager vi udgangspunkt i, at borgerens ressourcer, for at fastholde eller udvikle borgerens kompetencer. Sproget er relevant, vi kan vende vores tanker (Kognitive) til at tænke realistisk men også udviklingsorienteret. Fra Ubeslutsom til Velovervejet/forsigtig. Fra konfliktsky



til diplomatisk.

En person bør defineres ud fra ressourcer, da personer defineret gennem fejl, er defineret negativt. Glasset er hverken halv fuld eller halv tomt – men der er ressourcer og plads til mere

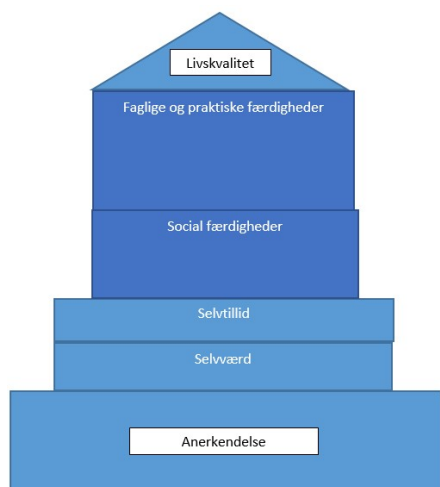
"Hvad mange af os mest af alt behøver, er nogen, som får os til at gøre det, vi kan"



Et andet vigtigt element i metoden, er, at det er fagpersonen der har ansvaret for relationen. Og Relationen vil hjælpe til udviklingsarbejdet

Primære skemaer: Ressourceblomst og perspektivskema

Anerkendelsen i metoden er et grundlæggende behov. Vi kan anerkende alle. Anerkende betyder ikke, at vi bifalder en eventuel handling, men vi forstår borgerens situation.



Metoden fortæller om det personlige hus og begrebet af komme over "broen", hvilket viser, hvor fundamentalt anerkendelse er, og hvad det kræver. Fagpersonen skal formå, at efterlade egne grundtanker, værdier og erfaringer, når borgeren skal anerkendes.



Praksis/Pædagogik er bedst vist med trappen, hvor vi får borgeren med – vi kan ikke udvikle borgeren, men vi kan understøtte og sikre gode vilkår for den udvikling borgeren skal igennem. Det er fagpersonalets ansvar at skabe muligheder. Og vendt på hovedet ved vi med KRAP, at:

Alle mennesker vil, hvis de kan

KRAP er det vi gør, når vi...

Finder en konkret borger, konkret udfordring – gennemgår skemaer, der først samler data. Det kunne være, hvor ofte bliver borger højlydt når han skal med bussen til job.

Når vi har data, der viser, at der er et mønster. Så skal vi i søjle 2 finde skemaer, der kan være med til at belyse, hvorfor er borger højlydt i denne situation. Den kognitive sagsformulering viser os, at borger med stor sandsynlighed er bange, mangler fornemmelse for højde, og oplever at falde, når han skal ind og ud af bussen. Et større arbejde igangsættes med at afdække: hvornår er dette ændret, har borgeren behov for nye briller, er der medicin der kan have betydning. Herefter vil mulighederne være, at hjælpe borgeren med synsprøve, ekstra skammel, øvelse i ind/ud bus, når der ikke er andre, der skal ind/venter.

KRAP er også det vi gør, når...

Borger har haft en uvant reaktion, da kørestolen skulle repareres. Personalet hjalp ham til at være i lejligheden mens der hurtigt blev fikset et hjul. Borger fik flere gange tydelig besked på, at han godt kunne nå på værksted og nå frokosten, som har høj værdi.

Trods dette, græd borger og blev vred på personalet, hvilket han ikke bryder sig om, og dermed fik kvaler over hans reaktion efterfølgende. 7kolonne skema viser personalet, at han var utryg og måske ikke forstår beskeden. Fremadrettet vil borger inviteres til at overvære reparationen, hvilket nemt kan løses. Alternativt kunne en låne kørestol arrangeres, således borgers rytme med værksted ikke ændres.

Pilebakken anvender KRAP systematisk på møder, således man får øje på borgerens ønsker, før der opstår problematikker

Jeg-støttende samtale



At udtrykke følelser og stemninger i fortrolighed med et andet menneske kan have samme virkning som at tænde lyset i børneværelset, når det spørger. Ord og stemninger forløser og lindrer, når det gør ondt inde i.

Den grundlæggende opgave med jeg-støttende samtale er, at understøtte borgeren i, at sætte ord på stemninger, følelser og kropssprog.

Således er en af socialpædagogens fornemmeste opgave i den jeg-støttende samtale, at hjælpe til at (for-)tolke borgerens egne formuleringer og gøre sig selv forståelig med andre "billeder". Ydermere tydeliggøre, at uagtet hvilket emne eller hvilke følelser der er i spil, kan det drøftes.

Principper i jeg-støttende samtale:

1. Der skal skabes en **tryghedsgivende ramme** for samtalen, hvor borgeren føler sig velkommen.
2. Vi **rummer og anerkender** borgerens følelser, som ofte kan virke uacceptable for omverdenen.
3. **Accept og realitetskorriger**: borgeren skal øve sig i at være realistisk omkring sine muligheder og ønsker. Drømme og håb skal ikke fratages borgeren, selvom de kan synes urealistiske for omverdenen. I stedet handler det om, at skitsere fordele, ulemper og konsekvenser og komme med alternative forslag. **Vi benytter en samtaleform, hvor vi inddrager os selv og vores erfaringer/refleksioner i samtalen (social stories).**
4. Formidle den nye viden og forståelse til andre kollegaer.

Det er det vi gør når...

Borger kommer fra aktivitetscenteret og forsøger at kontakte personalet og bliver urolig og råber skældsord. Personalet tager roligt kontakt til borger og siger: "Jeg tror du er træt, du plejer at sove når du kommer hjem. Skal jeg hjælpe dig ned i lejligheden." Borger vil ikke i lejligheden. Personalet: "Når jeg kommer fra arbejde er jeg i hvert fald træt, så det kan være du også er træt efter en lang dag?"

Eller når vi...

Borger har paranoide tanker og bliver ofte i tvivl når hun har købt nye ting. Der er stemmer der siger de vil have tingene, eller hun bliver utryg og usikker på hendes valg. Personalet fortæller hende, at hun er god nok, hun har ret til hendes egne ting, og at hun har valgt nogle fine ting, der gør hende glad - "det ville også gøre mig glad, hvis jeg havde købt noget jeg havde ønsket mig".

Videnskabsteori:

Hermeneutisk: Vi benytter en samtaleform, hvor vi inddrager os selv og vores erfaringer/refleksioner i samtalen.

Den motiverende samtale og Jeg-støttende samtale kombineres ofte - og forveksles ofte.

Den motiverende samtale understøtter at få **skabt forandringer**. Den bruges ofte i forbindelse med misbrugsbehandling eller andre større livsændringer. Metoden er ikke taget med, da det vurderes at Pilebakken arbejder med motivation, men grundet målgruppen ikke i form af Den Motiverende samtale.

Jeg-støttende samtale er **understøttende for indre processer/selvaccept/selverkendelse** omkring forandringen.

Trafiklysmetoden - Risikovurdering



Trafiklys består af to elementer:
Profil og registrering.

Profil:

I profilen beskrives borgerens "farver":

Grøn = Trivsel

Gul = Optrappende adfærd

Rød = Risikoadfærd

Profilen deles i "Hvad kan vi se/høre/**observere** hos borgeren" og dernæst "Hvilke **handlinger** skal personalet anvende".

I profilen beskrives hvis der skelnes mellem faste/kendte medarbejderes handlinger og nye/løst tilknyttede medarbejderes handlinger.

Registrering:

Registrering sker i aftalte perioder for at få kendskab til eventuelle "triggere", der udløser uhensigtsmæssig adfærd eller ved udfald. Dette aftales lokalt på afdelingen omkring den enkelte borger.

I metoden bruges profilen til at skabe ensartede tilgange og sikre overlevering af tavs viden til nye/studerende/løse vikarer.

Registreringen bruges delvist til at "advisere" andet personale, delvist til at gå på opdagelse i, om der er mønstre i borgerens adfærd, så man i så fald kan tilpasse pædagogikken bedre.

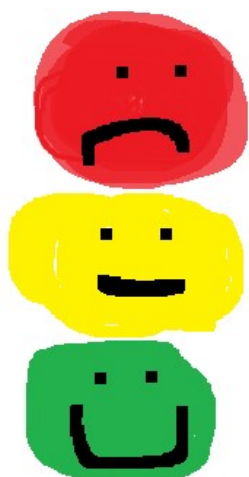
Det er vigtigt, at det faglige personale forholder sig professionelt og ikke møder borgeren med negative forventninger til adfærden.

Metoden kan også anvendes til at sikre trivsel - således bruges farverne til at beskrive borgeren i **grøn** = trivsel, **gul** = bekymring for trivsel og **rød** = mistrivsel.

Det er det vi gør når...

Kontaktpersonen vurderer, at dette er et anvendeligt redskab til den konkrete borger. Det kan også være psykiater, der beder personalet lave dette som en del af udredningen.

Kontaktpersonen er ansvarlig for at udarbejde profilen og hermed beskrive, hvordan vi sikrer borgere og personale i risikoadfærds situationer.



Eller når vi...

Når nye studerende kommer til bostedet vil de kunne læse profiler på relevante borgere, og hermed sikres, at vi ikke kun overleverer "Rød - risikoadfærd", men også "Grøn - trivsel"

Den adfærd X har i "Grøn" kan tolkes af udenforstående som "Rød", hvorfor den fulde profil er vigtig, for eksempel: Borgeren bider sig selv i hånden – hiver aviser itu – klapper højt i hænder (for én borger kan dette være udtryk for spontan glæde og tilfredshed, hos andre, udtryk for konfliktoptrappende adfærd).

Videnskabsteori:

Naturvidenskabeligt ståsted/positivisme: måle, veje og registrere.

Social konstruktivisme: Personalet beskriver borgeren; det sprog der bruges er med til at skabe en virkelighed. Fokus på hvornår der *tolkes* og hvornår der *observeres*.

Hermeneutisk: Vi tilpasser over tid Profilen når vi bliver klogere i relationen med borgeren. Der kan også være livsomstændigheder der betyder, at profilen skal tilrettes (nye naboer, miste pårørende, få nyt job).

NADA



NADA er kinesisk øreakupunktur, hvor man anvender 5 faste punkter i ørerne. Disse punkter har til hensigt at balancere organerne, der regulerer krop og psyke:

Sympatikus → sindsro

Shen-Men → psykisk/spirituel udvikling

Nyre → viljestyrke

Lunge → lindring af sorg

Lever → aggression og vrede

Udover de 5 punkter findes der enkelte punkter, der kan gives som et supplement til den primære metode. Disse punkter har til hensigt at give en akut afhjælpning af de psykiske symptomer. Der kan effektmåles med redskab i Nexus.

NADA kræver, at personalet har gennemført uddannelse.

NADA er et konkret værktøj, som er nemt at udføre. Det foregår ofte i grupper, men kan også gives individuelt. Nålene skal sidde i, i minimum 30 minutter, før den fulde effekt opnås.

NADA gives med fordel over flere gange da det arbejder med personernes indre selvregulerende processer, der over tid blandt andet kan afhjælpe psykiske lidelser, som:

- Søvnforstyrrelser
- Tankemylder
- Angst
- Depression
- Stressnedsættende/forebygge stress
- Aggressiv udadreagerende adfærd

Selve virkningen af NADA er meget individuel, og nogen mærker effekt meget hurtigt eller samme dag, og andre opnår først effekt efter nogle gange. Det anbefales at det gives 3 gange/uge ved moderate udfordringer.

Det er det vi gør når...

Borgeren kommer og er meget fortvivlet, hører mange stemmer og bliver forvirret og ked af det. Vi tilbyder NADA i egen lejlighed, med fokus på en hurtig lindring, evt. vil vi anvende nogen af de supplerende punkter, der har til hensigt at lindre hurtigt. Vi kan også bruge det forebyggende, for at sikre borgeren opnår mindre tankemylder og angst. Og for at opnå sindsro.

Eller når vi...

Vi tilbyder NADA på faste tidspunkter, hvor det gives i grupper. Vi skaber et rum, hvor der er fokus på stilhed og fællesskab. Borgerne får tilbudt NADA-the, da der ikke må indtages kaffe 1 time før og efter behandlingen. Responsen er positiv, tilbagemeldinger viser at borgerne har erfaret, at det giver dem en bedre søvn, virker stressnedsættende og/eller blot giver en dejlig indre ro.

Videnskabsteori:

Hvis vi kigger på NADA ud fra et videnskabsteoretisk ståsted, har det flere perspektiver, afhængig af hvordan det anvendes. Eksemplet viser et positivistisk videnskabsteoretisk perspektiv, idet det handler om årsag/virkning og det andet eksempel viser et hermeneutisk perspektiv, hvor det er borgerens egen indre helingsproces, som sættes i gang.



Trindvold - Demensudredning

Trindvolds demensudredning er udarbejdet til at sikre, at borgere med nedsat kognitiv funktionsevne kan udredes i forhold til udvikling af demens.

Trindvold demensudredning er et skema med 32 spørgsmål med 7 graduerede svarmuligheder. Spørgsmålene er opdelt i følgende 5 kategorier:

- ***Motoriske funktioner***
- ***Intellektuelle funktioner***
- ***Følelsesmæssige funktioner***
- ***Basale funktioner***
- ***Sædvanlige symptomer ved demens***

Det er vigtigt at understrege, at skemaerne ikke bruges til at stille en diagnose, men vil være en hjælp til samarbejde med læge/andre. Det er vigtigt at borgeren undersøges af læge for at sikre, at der ikke ligger andre sygdomme eller tilstande til grund for den ændrede adfærd.

Hvor ofte skemaet udfyldes er individuelt alt efter hvorledes den ændrede adfærd viser sig - dog anbefales det, hos borgere med Downs Syndrom, at skemaet udfyldes senest ved det fyldte 40. år og derefter årligt. Dette kan bruges som dokumentation for, hvordan borgeren fungerede *før* vedkommende fik symptomer.

Videnskabsteori:

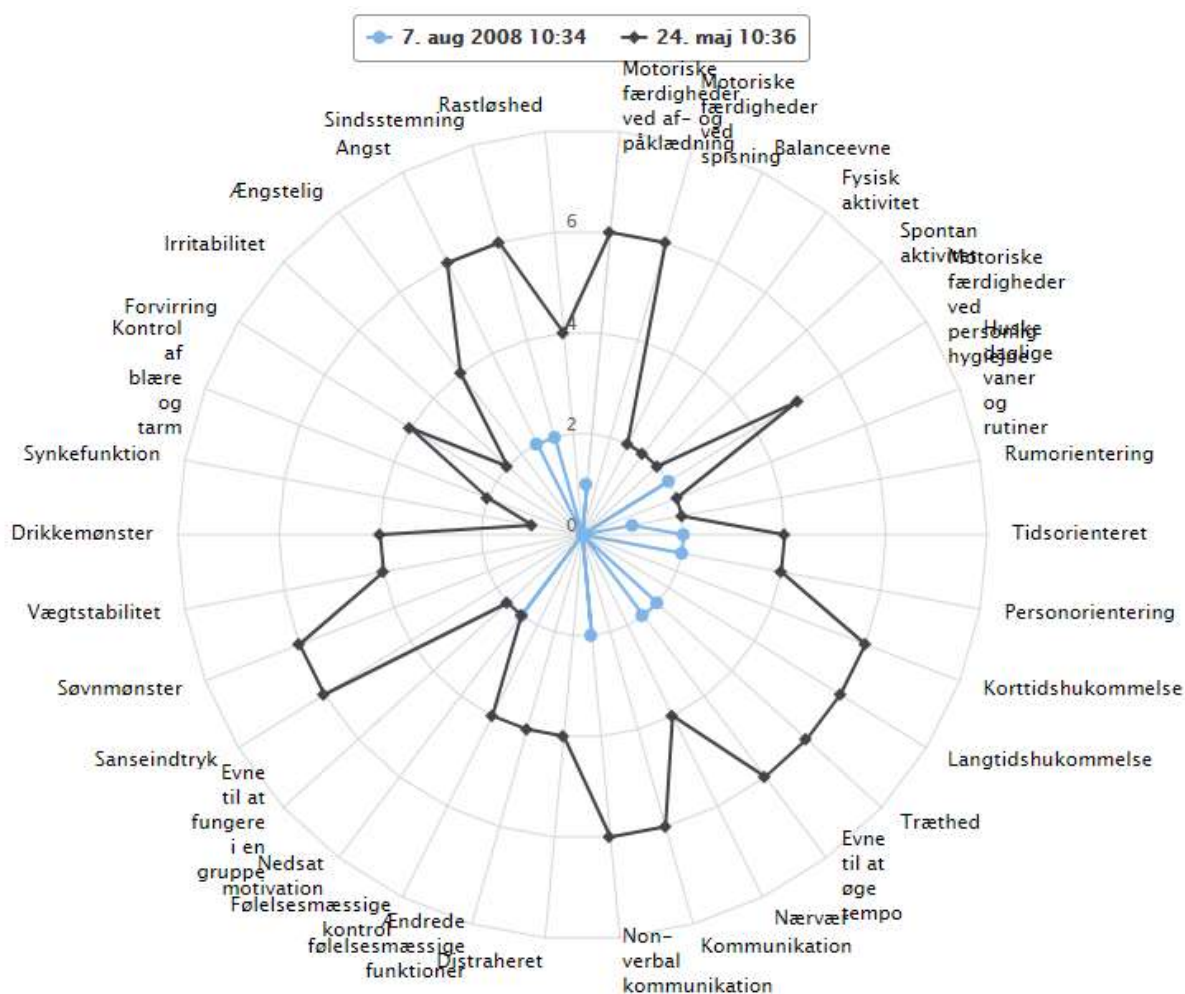
Naturvidenskabeligt ståsted/positivisme: Vi måler og registrerer i skema. Via de forskellige gradueringer, kan vi følge en eventuel udvikling.

Det er det vi gør når...

Borgeren udviser adfærd, der gør at man mistænker demens eller borgere med Downs Syndrom fylder 40 år. Herefter udfylder kontaktpædagog den første version af skemaet i Nexus. Dernæst følger kontaktpædagogen årligt op.

Ved ændringer følges der op hyppigere. Alle væsentlige ændringer noteres.

Skemaer udfyldes for at samarbejde med oligofreniklinikken, der oftest tager over fra den praktiserende læge, når borgeren udredes og behandles for demens.



Almen Daglig Levevis – ADL

(Træning af praktiske færdigheder)

ADL-aktiviteter er både de personlige aktiviteter som for eksempel badning, påklædning og toiletbesøg, spise med kniv og gaffel, til de mere sammensatte og udadvendte aktiviteter som at brygge en kande kaffe og hælde kaffen i koppen, indkøb, tøjvask, tømme opvaskemaskine eller anvende en smartphone.

Den enkelte borgers ressourcer afdækkes ved faglige vurderinger - herudfra tilrettelægges individuelle delmål/handlinger. Der kan være behov for eventuelle ændringer i bolig og nærmiljø samt brug af hjælpemidler.

Med udgangspunkt i den enkelte borgers motivation tilrettelægges indsatser, der øger tilgængelighed, og støtter borgeren i at leve et så aktivt og deltagende liv som muligt.

Formålet med ADL er at borgeren vedligeholder eller udvikler nye færdigheder. Dette giver borgeren en øget selvtillid og muligheder for at udfolde sig selvstændigt i eget liv.

ADL-betegnelsen dækker også over socialfærdighedstræning - dog bruger vi det i en sammenhæng hvor det er mere praktisk orienteret end adfærdsmæssigt orienteret.

Det er det vi gør når...

Borgere, som har kompetencer eller potentiale til at lære at gøre rent, lave mad, vaske tøj, selv skifte ble eller lyne sin jakke mm., men mangler personalets støtte og vejledning i rækkefølger, hygiejne eller lignende.

Støtten gives verbalt eller fysisk – og trappes ned eftersom borgerens opøver kompetencer.



Eller når vi...

Borgeren kunne have gavn af et hjælpemiddel, men skal trænes i anvendelse. Det kunne fx være et høreapparat eller et vasketoilet. Træningen øger selvstændigheden, og hjælpemidlet øger borgerens livskvalitet



Videnskabsteori:

Hermeneutik: Metoden tager udgangspunkt i en for forståelse af hvilke færdigheder borgeren vil kunne have gavn af.

Spejling

Fysisk spejling er guidning til ønsket handling. Således viser vi fysisk hvordan vi ønsker borgeren skal bruge sin krop til en konkret handling.

På Pilebakken bruges spejling især ved demente. Det bruges som fysisk guidning til at vise borgeren at han ex. skal løfte sin arm eller ben ved af-og påklædning.

Når spejling anvendes skal personalet være opmærksom på eget kropsprog, således borgeren kan koncentrere sig om den konkrete handling.

Ligeledes er mimik og ansigtsudtryk vigtige, da de kan spejles og derved skabe en positiv stemning.

Der bruges korte og præcise sætninger, og fløjt kan bruges, som spejles af borgeren og skaber samhørighed.

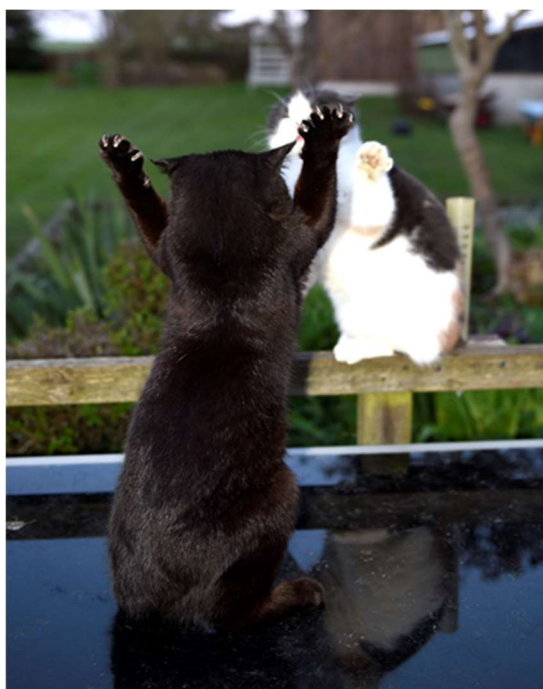
Det gør vi når...

Borger er sengeliggende og skal have tøj på. Personalet fortæller med ord og viser med egen krop hvordan højre arm skal løftes, således trøjen kan komme på.

Eller når vi....

Spejling kan også bruges til mimik og glæde, så personalet viser fysiske bevægelser til musik og borgeren "danser" nu med. Ligeledes med smil som smitter.

Når borger skal spise kan personalet sidde med gaffel og vise den skal løftes til munden, hvorefter borgeren spejler bevægelsen og spiser selvstændigt.



Blinde-pædagogik

På Pilebakken bor en del borgere, som udover deres fysiske og psykiske handicaps, også er blinde eller synshandicappede i varierende grad. Det faglige personale udvikler og tilrettelægger individuelle læringsmiljøer, som giver borgerne glæde og mulighed for at tilegne sig nye færdigheder.

Struktur er et begreb, der arbejdes med på flere måder, f.eks. i de fysiske rammer, så som tingenes placering i egen lejlighed og fællesrum. Der er også fokus på struktur i tid, og på de forskellige faste aktiviteter i dagligdagen.

ADL er vægtet højt indenfor blindepædagogik, da dét at kunne noget uafhængigt af andre mennesker styrker selvværdet.

Mobility handler om at træne borgerne i at kunne bevæge sig fra ét sted til et andet på den mest sikre måde. De lærer at færdes trygt, ved at bruge gelænder, høresansen, lugtesansen og forskellige taktile kendemærker på en i forvejen fastlagt rute.

Kommunikation og at føle sig set og forstået er vigtigt for alle mennesker, ikke mindst for blinde og synshandicappede borgere.

Relationer åbner mulighed for udvikling. Personalet på Pilebakken tilstræber, ved at inddrage borgernes navne og italesætte aktiviteter og hændelser i dagligdagen, at fremme oplevelsen af samhørighed og fællesskab. Ligeledes prioriteres at bevare og styrke borgernes relationer til forældre og pårørende.



Sansemæssig stimulation er en vigtig del af blindepædagogikken. Ved at stimulere sanserne øges den generelle udvikling, og aktiviteterne er til stor glæde for borgerne. Sansemæssig stimulation kan foregå på utallige måder, lige fra ophold og færden i natur, vind og vejr, til mere tilrettelagte aktiviteter i form af ture i svømmehallen, ride på heste, deltage i sang og musik m.m. Derudover anvender personalet mange forskellige hjælpemidler som kugledyner, vandseng, massagestol, fodbade m.m.



Kontinuitet og oplevelsen af sammenhæng, på nat og dag, på den enkelte dag, og på den enkelte uge er vigtig, når man mangler synssansen. Faste traditioner i løbet af året skaber genkendelighed og tryghed for de blinde og synshandicappede borgere. Denne kontinuitet tilstræbes også i den daglige kontakt med det faste personale. Som udgangspunkt er det den samme medarbejder, som servicerer borgeren i hele vagten. Dette frigiver ressourcer hos borgeren, der så ikke skal forholde sig intenst til så mange forskellige stemmer ad gangen.

Guide til at arbejde i Pilebakkens blindeafsnit

- Præsenter dig selv ved navn ved kontakt. Husk den synshandicappede ikke kan se din fremstrakte hånd. Berør evt håndryggen på borgeren eller tag vedkommende i hånden
- Brug gerne borgerens navn, når du servicerer dem. De kan ikke se, hvem du taler til. Vær opmærksom på den stemmeføring, og hvilken stemning du formidler med din stemme.
- Benyt roligt ordet "se" når du kommunikerer med borgeren.
- Fortæl hvad du foretager dig, og har tænkt dig at gøre. Ex. "Nu tænder jeg blenderen" for at undgå unødige forskrækkelser.
- Inddrag gerne andre borgere i kommunikationen. Fortæl du "set" dem, ved at bruge deres navn. Ex. "Karsten synes vist også det lyder godt med boller til aftenskaften". Hjælp derved med at skabe samhørighed og en god stemning i fællesstuen.
- Døre skal være helt åbne eller helt lukkede. Stole sættes ind til bordet.
- Forlad aldrig borgeren midt i et rum, men guid dem hen til et holdepunkt, f.eks. et bord, stol, dørkarm.
- Vær obs når borgeren bevæger sig rundt i stuen "på egen hånd". Der kan stå kørestole eller lign. som de ska guides udenom.
- Støt borgeren i at færdes i fællesstue og fællesarealer på egen hånd ved at "banke" dem frem, eller guide dem på anden måde. Lad borgeren gøre de ting, de selv kan, ex. skubbe stolen ind til bordet, sætte koppen i vasken mm.
- Vær opmærksom på lyd, musik og støj. Er der behageligt at være, eller er det for mange indtryk og høje lyde? Trækker det koldt fra døren? Borgeren har måske ikke verbalt sprog, til at kommunikere dette til dig.
- Under spisning skal der være rolig stemning, for at lette koncentrationen hos borgeren. Undlad høj musik og for megen smalltalk personalet imellem. Hvis koncentrationen svigter, støt da borgeren ved let berøring på håndryggen og guid dem tilbage til at spise med korte, præcise anvisninger. Undlad "løse" bemærkninger til kollegaer og bevar kontakten til borgeren.
- Flere af de synshandicappede har ikke noget verbalt sprog. Vær derfor opmærksom på den nonverbale kommunikation, dvs. bevægelser, kropsholdning, stemmeføring, ansigtsudtryk, øjenkontakt, positionering og gestikulation.
- Tag borgerens perspektiv

Struktur i hverdagen

Med udgangspunkt i indsatsplanen skabes der forudsigelighed, genkendelighed og rammesætning omkring fx hverdagen, aktiviteter, samvær. Der bruges konkrete redskaber som tavler, kalender, piktogrammer.

Metoden hedder PECS (Picture Exchange Communication System) og er en samtalemetode, hvor udfører kommunikerer med en person med kommunikationsnedsættelse ved hjælp af udveksling af billeder

Fokus er særligt på opfyldelsen af forskellige behov og opnåelsen af ønskede mål.

Metoden omfatter:

- Billeder
- Fotografier
- Stregtegninger
- Konkreter
- Symboler.

Når borgeren får det nødvendige overblik, skabes der ro og mulighed for udvikling/læring. Læringen kan være, at følge en given struktur eller mestre selv at lave struktur i opgaver.

Strukturer opbygges med udgangspunkt i den enkelte. Det kan være placering af møbler, faste spisetider, musik der spilles på konkrete tidspunkter, oversigter over dagens faglige personale, lister over ugens gøremål mm.

Strukturer opbygges omkring faste hverdagsaktiviteter for at skabe mest mulig energi til andre handlinger, evt. uforudsete.

Det er det vi gør når...

Vi følger borger på AC dagligt, på faste tidspunkter. Vi holder samme rutiner omkring måltider. Vi fastholder traditioner som fødselsdag og højtider i løbet af året.

Vi beskriver borgerens døgnrytme i Nexus, så vi alle hjælper borgeren på samme måde.

Det er det vi gør når...

Vi opsætter dagligt tegn for borger på dennes tavle. Tegnene viser hvem der er på arbejde i dag, hvornår borger skal forskellige aktiviteter som bad, måltider, beskæftigelse mm.



Tegn til tale

På Pilebakken anvendes der Tegn-til-tale for at sikre kommunikation med borgere der er uden eller med nedsat verbalt sprog. Tegn-til-tale er tænkt som "understøttende tegn", der bruges sammen med talesprog.

Der er generelle tegn, men der vil også være personlige tegn, eksempelvis navne for personaler, venner og aktiviteter som borgeren bruger.

Tegn-til-tale bruges for at være tydelig over for borgeren når denne skal modtage kommunikation, men også for at inspirere borgeren til selv at bruge tegn, således personalet bedre kan forstå hvad der ønskes/fortælles.



Det er det vi gør når...

Vi aflæser borgerens tegn og reagerer på dem – og bruger tegn for at sikre borgeren tillærer få nye tegn over tid.

En borger giver udtryk for at være træt, når han fører hånden op til hovedet og siger en bestemt lyd. Vi tolker og spørger (med tegn) om borger er træt, således han kan bekræfte.

Eller en borger giver udtryk for at han skal på toilet, når han blinker og "skærer" ansigt. Vi spørger (med tegn) "Skal du på toilet?" Og borgeren kan bekræfte.

Tegn Til Tale læner sig op ad den danske Tegn-ordbog, men fokuserer på metoden som en vigtig del af en totalkommunikation.

Som nævnt giver det ikke kun det resultat at tegnene bliver et kommunikationsredskab, men også at talesproget fremmes.

Tegn Til Tale, er som al kommunikation, en del af "totalkommunikation", der er udtryk for alle de muligheder vi har for at modtage og afgive informationer. De vigtigste elementer er mimik, pantomime, tegn, TTT, øjenkontakt, mundaflæsning og tale.

Tegn Til Tale udvikler følgende hos brugerne.

- Bedre motorik
- Kropssprog
- Tale og rytme
- Kommunikation

- Sprog succes
- Identitet
- Inklusion
- Livsglæde

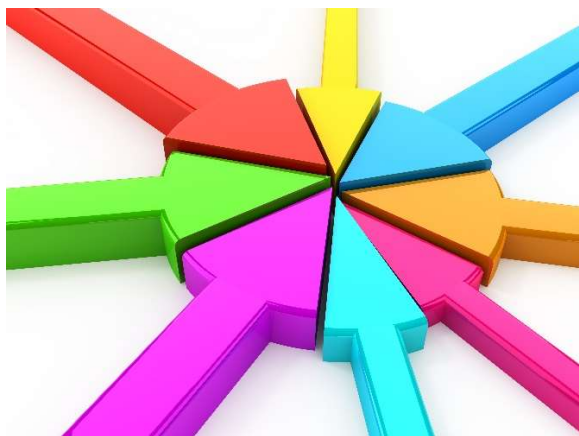
- Sprogforståelse
- Perception
- Forestillingsevne

Vækstmodel – pædagogisk redskab

Vækstmodellen bruges til at afdække potentialer og løfte den svære samtale til en konstruktiv samtale med nuancer. Den kan anvendes af kollegaer til at afdække potentielle udviklingsområder hos en given borger, til at sikre det gode samarbejde med pårørende, til at afdække potentiale i personalegruppen. Man samtaler efter sandwichmodel: God – skidt – mulighed: aftale.

Alle sikres at være hørt, og alle byder ind i processen, hvilket sikrer et nuanceret aftalegrundlag.

Facilitatoren/ordstyrens rolle er vigtig, skal sikre alle lytter og byder ind. Skal sikre gruppen beholder overskriften som udgangspunkt for samtalen, som er



Det er det vi gør når:

Vi kan anvende denne model til at afdække hvor vi kan øge ADL træning for borger. Via denne snak kommer vi rundt omkring det borger allerede kan, det der er svært/tidskrævende og hvilke muligheder der er.

1) Hvad går godt:

Hver medarbejder skriver på flip "Hvad er gået godt" med hver sin farve. Uddyber for gruppen/pårørende hvad det dækker over.

2) Hvad er vores udfordring:

Hver medarbejder skriver på flip "fremtidsorienterede udfordringer" med hver sin farve

3) Muligheder:

Hver medarbejder skriver på flip med fokus på konkrete og konstruktive muligheder, hvor alle kan se deres egne muligheder for at bidrage positivt.

4) Aftaler og evaluering

Der laves aftaler for konkrete handlinger og evalueringsdato for hvornår vi samler op på de aftaler der er indgået. Det er vigtigt med tovholdere på opgaver.

5) Det bedste i dag

Der afrundes med en snak omkring bordet hvor alle tilkendegiver: Det bedste i dag

Det er det vi gør når:

Behov for at kigge på borger med nye øjne i forhold til Indsatsplan. Gennemgangen af borgerens ressourcer, manglende færdigheder og muligheder vil skabe klarhed over, hvor det kan være relevant at sætte ind med mål.

Dokumentations methode

SMART-mål

Når vi arbejder med borgerens indsatsplan arbejder vi efter SMART mål-modellen.

Specifikke

Målbare

Ambitiøse/Attraktive/Accepterede

Realistiske

Tidbegrænsede

Når man laver SMART-mål beskriver man målet i nutid, således beskriver man det, man har, når målet *er* indfriet. Man undlader at skrive hvad borgeren *kan*, men skriver hvad borgeren *gør* (handling).

Specifikke og målbare mål: vi skal afdække *hvor ofte* og i *hvilke situationer* – samt *hvilken handling*.

Vedrørende **Ambitionsniveau** så svarer vi i målet på, om borger *gør* noget:

- 1) Selvstændigt
- 2) Med verbal støtte/på opfordring
- 3) Deltagende

Realistiske mål: overvejelser i forhold til borgerens samlede situation, mentale overskud, kognitive evner, personaleressourcer, tid, transportmidler, samarbejdspartnere og modstand.

Tidbegrænsede mål: en deadline giver os grund til at gå i gang med det samme.

Tidsbegrænsningen hænger tæt sammen med "realistisk" - hvor lang tid forventer vi at bruge på opgaven?

Mål opdeles efter *udviklende* og *vedligeholdende* mål:

Udviklende mål:

Vi er interesserede i, hvad det er borgeren *gør* når målet er nået, som borgeren ikke *gør* i dag.

Vedligeholdende mål:

Vi er interesserede i, at borgeren bibeholder sit funktionsniveau, som i dag.



Faglige begreber

Motivation

Når vi skal understøtte borgerens hverdag, ønsker og udvikling skal vi sikre borgeren er motiveret.

Falsk håb er bedre end håbløshed – vi skal altså ikke fratage drømme, men kan via aktiv lytning forsøge at realitetskorrigere.

”Mennesket er motiveret for at løse de problemer som mennesket selv synes de har” (Antonovsky)

Vi skal søge at finde meningsfuldhed – hvorfra borgerens motivation skal holdes vedlige.

Motivation er parathed til handling

–vær bevidst om barrierer (kognitive nedsættelse, personlige forhold, omgivelser)

Belønningssystemet i hjernen aktiveres af; god mad, sex, motion, kaffe, stoffer, cigaretter, massage, interesseområder, relationer osv.

Perifer legitim deltagelse

Vi har alle behov for at være en del af sociale fællesskaber, men vi har ikke de samme forudsætninger for at deltage. Vi har heller ikke ens behov for, hvorledes deltagelsen foregår. Med begrebet legitim perifer deltagelse får vi øje på, at blot det at være til stede i et rum med aktiviteter, er gavnligt. Man behøver ikke forpligte sig på at deltage i aktiviteten eller snakke med alle i rummet – man er med, uden at skulle levere. Med perifer legitim deltagelse kan vi sikre, at borgere der er usikre på fællesskaber og sociale sammenhænge, fortsat kan være en del af disse.

Når man går i mesterlære forventes det ikke, at man deltager i praksisfællesskabet fuldt ud, altså det forventes ikke, at man kan reparere biler på egen hånd. Man sikres en plads i fællesskabet ved at få perifere opgaver til start - hente olie, skrue møtrikker efter mv. Og dette uden at komme uden for fællesskabet.

Livshistorie

Arbejdet med borgeren og dennes livshistorie giver borgeren mulighed for at forholde sig til det levede liv og finde frem til værdier, der skal være bærende for fremtidig liv. Der arbejdes med dette ved at indhente oplysninger fra familie og øvrige, besøge kendte steder og tage foto, skrive ned, tegne, lytte til musik og finde oplysninger på nettet. Når man arbejder med livshistorier er den narrative metode gennemgående, hvor sproget og ord er bærende elementer.

Mestringsevne

For at hjælpe borgeren bedst muligt, tager vi afsæt i borgerens mestringsevne. Mestringsevnen kan betegnes som den måde borgeren evner at møde modgang, forhindringer, problemer eller udfordringer på. At prøve at mestre modgangen bedst muligt er en god ide, og hvis ens mestring lykkedes står man styrket. Man har samtidig fået mulighed for at lære noget om, hvad der er virkningsfuldt. Hvis borgeren benytter samme fremgangsmåde til at overkomme forskellige situationer, kaldes dette mestringsstrategi.

Mestringsstrategier er således borgerens egne tillærte måder at håndtere krav på. De er opstået fordi de er virkningsfulde og giver mening for borgeren. Også selvom de kan synes uhensigtsmæssige udefra.

(www.krap.nu)

Totalkommunikation

I arbejdet med borgere uden sprog eller med mangelfuldt sprog bruges elementer fra totalkommunikation. Vi retter opmærksomheden mod alle brugbare kommunikationsformer - ord, lyde, tegn, krop og hjælpemidler.

Borgeren opnår at kunne agere mere selvstændigt, blive forstået og danne et selv. Arbejdet med totalkommunikation opbygges over tid og kræver indgående kendskab til borgeren samt viden om, at kommunikation er andet end sprog/ord.

Det kræver særlig opmærksomhed på at være åben, da borgeren er afhængig af vores tolkning. Det er ligeledes afgørende at vores kommunikation ikke overtager for borgeren, og at den fornødne tid afsættes.

Abstrakt tænkning

Evnen til at tænke abstrakt er nødvendig for at overføre viden fra én situation til andre lignende situationer. Når vi "lærer" noget i en situation, kan vi altså oversætte dette til andre områder og dermed bliver vores erfaring en stor del af vores viden.

"Når vi lærer, lærer vi altid på to planer. Vi lærer at løse problemer her og nu – og vi lærer samtidig, i hvilken sammenhæng denne problemløsningsadfærd giver mening." (Bog: Pædagogisk psykologi)

Når man omvendt *ikke* kan tænke abstrakt, skal man konstruere verden fra ny hver dag. Man skal altså ikke kun indsamle fakta og derefter selv hæfte dem sammen, men man lever i en konkret verden, hvor hver situation er ny.

"Der er vådt og koldt i England, bomuld gror hvor der er varmt og tørt. Gror der bomuld i England?" Den logiske sammenfatning er for den abstrakt tænkende ligetil – hvorimod den konkret tænkende vil svare "Jeg har aldrig været i England (altså set det selv), så det ved jeg ikke".

Eller eksemplet hvor borgeren får at vide, at der er julestue på værkstedet på en torsdag. Da borgeren har hjemmedag torsdag sammenfatter han, at han derfor ikke må komme med til julestue. Borgeren bliver forvirret og føler sig uretfærdigt behandlet. Havde han tænkt abstrakt, ville han tænke, dette er en ny situation, og den torsdag med julestue er en anden "torsdag" - der er andre regler når der er arrangementer, og borgeren vil undgå forvirring og frustration.

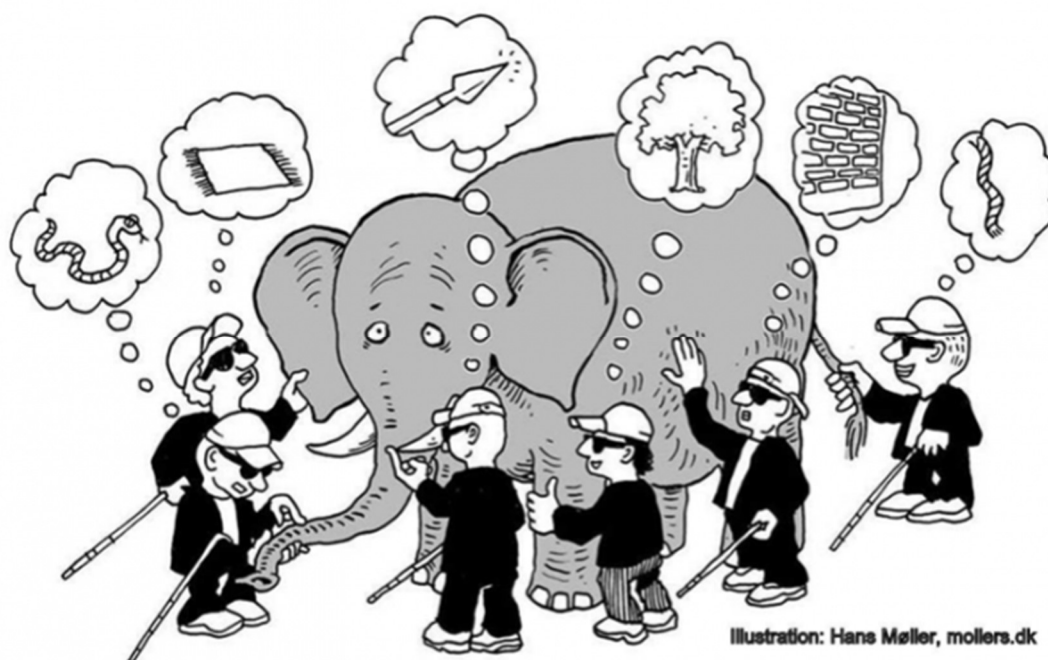
Det tværprofessionelle samarbejde

Borgeren er afhængig af indsatser og støtte fra forskellige faggrupper. På Pilebakken består personalet primært af Socialpædagoger og Social- og sundhedsassistenter. Herudover samarbejdes der med læger, specialister og terapeuter. Samarbejdet sikrer, at borgerne modtager den korrekte hjælp til både sociale udfordringer og sundhedsfaglige problemer.

Ofte forudsætter helhedsindsatsen, at socialpædagogen er en dygtig tværprofessionel medarbejder. Socialpædagoger adskiller sig fra andre professioner ved at fokusere på borgerens ressource frem for diagnosen, funktionsnedsættelse, misbruget eller den social/mentale dysfunktionalitet.

I socialpædagogisk praksis er der stor respekt for forskelligheder. Også fagligt. Der skal være nogen, der mestre at helbrede diagnosen medicinsk og nogen, der mestrer at få kroppen genoptrænet. Socialpædagoger er mestre i, at rumme hele borgeren – se situationen fra borgerens perspektiv og ikke kun ud fra et rent sundhedsfagligt, psykisk, fysisk eller normmæssigt perspektiv. Som socialpædagog er man en helhedsorienteret specialist.

Sammen er vi stærke – og vi løfter i flok – alle er lige vigtige



Billedet af de 6 blinde mænd symboliserer, at ingen ser det hele, men at vi hver især skal hjælpe til sammensætte det fulde billede af borgerens situation. Derfor bliver kommunikation mellem det faglige personale en vigtig opgave for at kunne hjælpe borgeren bedst muligt.

Vejlederens roller

Vi bevæger os i 4 forskellige roller (eller flere) når vi agerer med borgeren.

Rådgiver: Her er vi eksperten, der kender svaret:
"Jeg kan ringe til kommunen og hjælpe dig med ansøgningen".

Fødselshjælper: Vi ved, at borgeren selv er ekspert i eget liv, og derfor stiller vi hv-spørgsmål til at hjælpe erkendelsen på vej:
"Hvordan har du det med at stoppe til fodbold?"

Sparring: Her søger vi samspil - igennem dialog kommer vi frem til en fælles løsning:
"Hvilke opgaver tænker du vi skal nå i dag? Du har nævnt 6 ting du gerne vil nå, men hvis vi ikke når det hele, hvad er vigtigst? Skal jeg hjælpe med at prioritere?"

Udfordrer: Den "kritiske ven", der stiller udviklende spørgsmål/skubber:
"Hvorfor gør du det ikke bare? Prøver? Selvom det var svært sidst".

Hvad hedder paragrafferne?

På Pilebakken er borgerne ind visiteret med §105 efter ABL (Almen Bolig Loven) der giver kommunen visitationsretten til boligen. Samt med § 85 efter SEL (Lov om Social Service/ServiceLOVEN) hvilket er den indsats det socialt faglige personale leverer.

§ 85 "Kommunalbestyrelsen skal tilbyde **hjælp, omsorg eller støtte** samt **optræning og hjælp til udvikling af færdigheder** til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer."

Herunder kan præciseres hjælp og støtte til:

Socialpædagogisk støtte

- **Støtte til relationer og fællesskaber**
 - Støtte til sociale relationer
 - Støtte til varetagelse af forælderrollen
- **Støtte til samfundsdeltagelse**
 - Støtte til transport
 - Støtte til beskæftigelse
 - Støtte til uddannelse
- **Støtte til praktiske opgaver**
 - Støtte til daglige opgaver i hjemmet
 - Støtte til administration
 - Støtte til etablering i bolig
- **Støtte til sundhed**
 - Støtte til behandling
 - Støtte til psykisk trivsel
 - Støtte til sund levevis
 - Støtte til personlig hygiejne
 - Støtte til seksualitet

Borgerens bane

Borgerens sagsbehandler er den koordinerende part. Borger udredes efter Voksen Udredning Metoden (VUM), hvorefter borgeren bevilliges relevante indsatser. Dernæst bestilles plan for indsats (indsatsplan), hvilken der følges op på årligt, hvor der ligeledes føres individuelt tilsyn med borgeren.

Indsatsplanen starter med borgeren og sagsbehandleren:

Formål

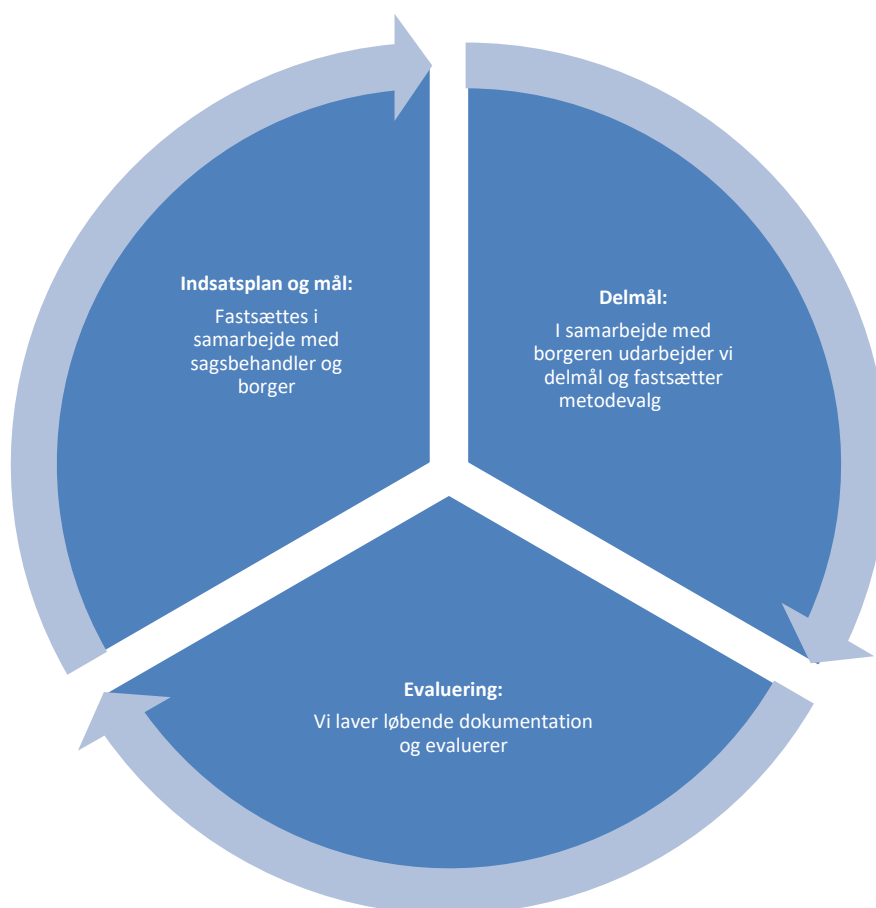
Mål (2-4 stk)

Personalet på botilbuddet/§ 85 tilføjer, sammen med borgeren, indsatsplanen:

Delmål til hvert mål

Handlinger (beskrivelse af hvorledes delmål nås)

Opfølgninger (hvordan får det med at indfri delmål)



Videnskabsteori

- Hvad er det og hvad bruger vi den viden til?

Fænomenologi

Filosofi bygget på subjektes erfaringer - indfange livet - studere mennesket ud fra dets intentioner, erfaringer og bevidsthed. Er optaget af at belyse og forstå de subjektive meningsstrukturer. Sætter egen forforståelse til side.

Hermeneutik

Fortolke og forstå en sag, problemstilling eller tekst. Forudsætning for forståelse er at besidde en forforståelse.

Udgangspunkt for forståelsen er ens forståelseshorisont (viden og erfaring) - man kigger på de enkelte dele for at forstå helheden.

Positivism

Filosofisk grundholdning - bygger på observation og videnskabelig anerkendelse. Objektivitet. Naturvidenskabeligt fundament. Måle, veje og regulere.

Socialkonstruktivisme

Filosofisk og videnskabelig grundopfattelse - handler om, at ens optik og forståelsesrammer ikke er medfødt, men skabt og påvirkes af miljø og kultur. Den sociale virkelighed er socialt konstrueret igennem vor interaktion og kommunikation.

Fænomenologien:

- Borgeren er ekspert i eget liv
- Indfange livet som det er
- Tage højde for subjektivitet
- Ubesmittet/det rene blad

Positivism:

- Videnskaben skal holde sig til det observerbare
- Neutral
- Handler om "hvordan det er" ikke "hvordan det bør være"

Hermeneutik:

- Fortolkning
- Mennesket er et frit tænkende væsen
- "Den hermeneutisk spiral"

Socialkonstruktivisme:

- Sociale problemer er en social konstruktion, der skabes gennem sproget
- Magt er et afgørende element i analyse
- Sprog skaber virkeligheden

Hvad skal vi bruge det til?

Videnskabsteorien ligger som baggrund for teorierne indenfor det socialfaglige område, og dermed bagved de konkrete metoder. Der er løbende sat videnskabsteoretisk retning på metoderne, og denne oversigt kan give viden til metodens ophav. Videnskabsteori kan give os indsigt og forståelse i det tværprofessionelle samarbejde.

Hvis du vil læse mere

www.VISS.dk

<https://voldsomudtryksform.dk/metode/trafiklysmetoden-groen-gul-roed/>

<http://oligo.nu/vaerktoeskassen/vaerktoejer/>

<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/dokumenterede-metoder-voksne-og-handicap/om/socialfaerdighedstraening.dk>

www.krap.nu

Bog: "Vækstmodellen"
af Marianne Grønæk

Bog: "Fra tilskuer til deltager- samspil og kommunikation med voksne udviklingshæmmede"

Af Per Lorenzen

Bog: "Pædagogisk Psykologi"
Af Klaus Nielsen og Lene Tanggaard

www.socialstyrelsen.dk/omsorgogmagt/konfliktkthandtering

<https://socialstyrelsen.dk/handicap/dovblindhed/om-medfodt-dovblindhed/bevaegelse-og-mobility/adl>

www.densocialevirksomhed.dk

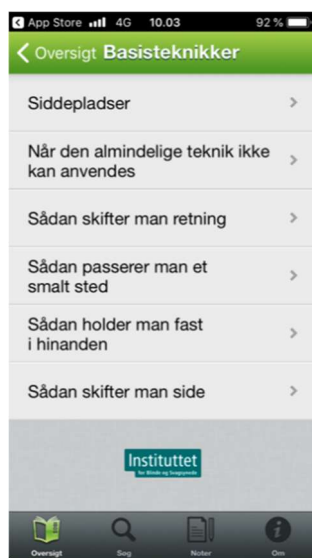
www.kl.ffb.dk (Om Fælles Faglige Begreber)

Bog: "Inkluderende pædagogik"
Af Bjørn Kjær

Bog: "Anerkendelse- Kort og godt"
Af Carl-Göran Heidegren

www.ibos.dk (Dansk blinde forbund)

APP til mobil: Ledsageteknik (gratis- se foto)



"At man, naar det i Sandhed skal lykkes en at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er, og begynde der. Dette er hemmeligheden i al Hjælpekunst. Enhver, der ikke kan det, han er i selv en Indbildning, naar han mener at kunne hjælpe en Anden."

Kierkegaard

God arbejdslyst!